

Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Muistio / Joanna Tikkanen
6.10.2026

EU:n rahoituskehys 2028–2034; edessä neuvotteluiden loppusuora

EU:n puheenjohtajamaa Irlanti esittelee lähipäivinä kompromissiesityksensä unionin seuraavaksi seitsenvuotiseksi budjetiksi. EU-johtajat käsittelevät sitä Brysselin huippukokouksessa 15.–16. lokakuuta. Loppusuoran alkaessa kiinnostavimmat kysymykset ovat, mille tasolle budjetin kokonaistaso asettuu ja miten panostukset jakautuvat eri osa-alueille. Elinkeinoelämä seuraa eritoten, mitä tapahtuu komission esitykselle vahvistaa kilpailukykyyn kohdistuvaa rahoitusta merkittävästi.

EU:n seuraavan monivuotisen rahoituskehysten (Multiannual Financial Framework, MFF 2028–2034) neuvottelut siirtyvät lokakuussa ratkaisevaan vaiheeseen. Puheenjohtajamaa Irlanti esittelee ensimmäisen oman kokonaisratkaisunsa eli niin sanotun neuvottelulaatikon (negobox), joka sisältää kaikki luvut eli myös rahoitusohjelmien tasot.

Esitys toimitetaan jäsenmaille arviolta 9. lokakuuta. EU-suurlähettiläät ottavat siihen ensituntuman ylimääräisessä kokouksessa sunnuntaina 11. lokakuuta, Eurooppa-ministerit käsittelevät sitä yleisten asioiden neuvostossa 13. lokakuuta ja EU-johtajat Eurooppa-neuvostossa 15.–16. lokakuuta.

Kokonaistasoon tulossa kompromisseja – miten käy budjetin uusien painopisteiden?

Irlannin esityksen ja koko neuvotteluiden tärkein yksittäinen luku on EU:n tulevan budjetin koko eli rahoituskehysten kokonaistaso. Komissio esitti heinäkuussa 2025 kehysten *kokonaistasoksi* kaikki elementit mukaan lukien noin 2 000 miljardia euroa.

Taustaa: Mitä kokonaistaso sisältää ja millä hintatasolla siitä neuvotellaan?

Komission esittämä noin 2 000 miljardin euron summa on ilmaistu käyvin hinnoin. Se kuvaa määrää, joka aikanaan maksettaisiin lopullisille rahoituksensaajille, ja sisältää sekä kehysten sisältä rahoitettavat toimet että kehysten ulkopuoliset välineet, kuten Ukraina-varauksen ja Euroopan rauhanrahaston.

Teknisistä syistä neuvotteluissa luvut ilmaistaan kuitenkin vuoden 2025 hintatasossa. Tällä laskutavalla komission esitys on kehysten ulkopuoliset välineet mukaan lukien 1 893 miljardia euroa eli noin 44 prosenttia enemmän kuin nykyinen kehys. Kehysten sisälle komissio ehdotti 1 763 miljardia euroa eli 1,26 prosenttia EU:n bruttokansantulosta.

Komissio vähentäisi rahoituskehysten otsakkeet seitsemästä neljään. Maatalouden, koheesion, kalatalouden ja sisäasioiden rahoitus koottaisiin kansallisiin ja alueellisiin kumppanuussuunnitelmiin (NRP), ja uusi kilpailukykyrahasto korvaisi 14 nykyistä rahoitusohjelmaa.

Komission esitys muuttaisi EU-budjetin painopisteitä merkittävästi:

- Maatalouden ja koheesion rahoitus vähenisi noin 11 prosenttia nykyiseen kehykseen verrattuna.
- Puolustuksen ja avaruuden rahoitus lähes viisinkertaistuisi.

- Sotilaallisen liikkuvuuden rahoitus kymmenkertaistuisi. Suomi on tukenut puolustusrahoituksen kasvua ja korostanut, että sitä pitäisi suunnata erityisesti itäisen etulinjan maille.
- Elinkeinoelämän kannalta on huomionarvoista, että peräti neljäsosa budjetista eli noin 410 miljardia euroa käytettäisiin avainalojen tutkimukseen, tuotekehitykseen, innovaatiotoimintaan ja tuotannon skaalaukseen. Eniten kasvaisi yrityksille tarjottava rahoitus, ja sitä halutaan ulottaa TKI-vaiheen lisäksi kaupallistamiseen ja tuotannollisiin investointeihin.
- Lisäksi komissio esitti kaksi lainaperusteista välinettä, kriisimekanismin ja Catalyst Europen, joiden kautta EU ottaisi lainaa markkinoilta ja lainaisi sen edelleen jäsenmaille. Suomi vastustaa molempia.

Edellinen puheenjohtajamaa Kypros pienensi neuvotteluesityksessään komission ehdotusta noin kahdella prosentilla eli noin 30 miljardilla eurolla. Leikkaukset kohdistuivat lähinnä kilpailukykyyn ja Globaali Eurooppa -ohjelmaan, kun taas maatalous ja koheesio säilyivät lähes ennallaan. Tämä miellytti koheesiomaita mutta ei nettomaksajia. Irlannilta odotetaan nyt esitystä, joka vastaisi tasapainoista kompromissia jäsenmaiden kannoista.

Sopu vaatii kaikkien jäsenmaiden hyväksynnän – Saksa avainasemassa

Rahoituskehyksestä päätetään jäsenmaiden kesken yksimielisesti. Euroopan parlamentin rooli on rajallinen: se ei osallistu neuvotteluihin kehyksen luvuista, mutta kehystä ei voida hyväksyä ilman sen suostumusta. Parlamentti on kuitenkin osapuolena, kun EU-johtajien MFF-sovun jälkeen rahoitusohjelmien asetukset neuvotellaan vielä valmiiksi yhteispäätösmenettelyssä.

Neuvotteluiden painavin yksittäinen ääni on Saksalla, joka rahoittaa noin viidenneksen EU:n budjetista. Saksan kanta vaikuttaa ratkaisevasti siihen, millaisesta kokonaistasosta ja painotuksista jäsenmaat voivat lopulta saavuttaa yksimielisyyden.

Nettomaksajamaiden ydinjoukko, niin sanotut frugals eli tiukan budjettilinjan maat, vaati elokuussa lähettämässään kirjeessä useiden satojen miljardien eurojen leikkauksia kehyksen kokonaistasoon. Allekirjoittajina olivat Saksa, Itävalta, Tanska, Alankomaat, Suomi ja Ruotsi, jotka kattavat lähes 40 prosenttia jäsenmaiden maksuosuuksista. Kuusikko korosti myös, että EU:n varoja on suunnattava nykyistä vahvemmin puolustukseen, kilpailukykyyn ja innovaatioihin.

Vastakkaista linjaa edustavat koheesiorahoituksesta hyötynneet maat, jotka tukevat korkeampaa kokonaistasoa ja vastustavat komission esittämiä muutoksia koheesio- ja maatalousrahoitukseen. Lokakuun alussa 17 jäsenmaan johtajat vaativat Irlannille lähettämässään kirjeessä mm. maatalousrahoituksen turvaamista ja pitivät Kyproksen neuvottelulaatikon kokonaistasoa oikeana lähtökohtana.

António Costa etsii EU:lle uusia omia varoja

Lokakuun huippukokouksen jälkeen neuvotteluiden vetovastuu siirtyy kiertävältä puheenjohtajamaalta Eurooppa-neuvoston puheenjohtajalle António Costalle, jonka tehtävä on viedä kokonaisuus maaliin. Costan mukaan sopu edellyttää tasapainoa budjetin koon ja jakautumisen, kansallisten maksujen sekä uusien omien varojen välillä.

Käytännössä Costa etsii uusia omia varoja, jotka kaikki jäsenmaat voisivat hyväksyä. Uudet omat varat eivät kasvattaisi EU:n tuloja, vaan ne pienentäisivät jäsenmailta perittäviä bruttokansantuloon perustuvia maksuja.

Komissio esitti viittä uutta omaa varaa, ja Euroopan parlamentti ehdotti huhtikuussa kolmea lisää. Parlamentti vaati myös, että uudet omat varat tuottaisivat vähintään 60 miljardia euroa vuodessa. Mikään vaihtoehtoista ei vielä nauti jäsenmaiden yksimielistä tukea.

Suomelle mieluisimpia vaihtoehtoja ovat elektroniikkaromuuun, tupakkaveroon ja hiilirajamekanismiin perustuvat omat varat, koska ne keventäisivät Suomen maksuja. Suurille yrityksille kaavailtua CORE-maksua Suomi vastustaa.

Uusista omista varoista on aiemmissa neuvotteluissa ollut hyvin vaikea sopia, eikä aidosti uusia rahoituslähteitä ole juuri löytynyt. Yksimielisyyttä ei ole syntynyt, koska tuotot olisivat kertyneet epätasaisesti tietyistä maista. Toinen sovun este on ollut se, että ehdotetut omat varat eivät olisi tuottaneet kokonaan uutta tuloa, vaan ne olisivat olleet kansallisista budjeteista EU-budjettiin siirrettävää rahoitusta, kuten nykykaudelle sovittu uusi muovimaksu.

Tällä kertaa hiilirajamekanismiin (CBAM) perustuva oma vara olisi aidosti uutta tuloa (suurilta osin EU:n ulkopuolelta tuotavista tuotteista). Sen heikkous on kuitenkin vähäinen tuotto, keskimäärin noin 1,4 miljardia euroa vuodessa. Lisäksi tämän tuoton odotetaan pienenevän pitkällä aikavälillä, kun tuonnin päästöt vähenevät ja muut maat ottavat käyttöön oman hiilen hinnoittelunsa. Elektroniikkaromuuun perustuva oma vara olisi sen sijaan laskennallinen maksu kansallisista budjeteista EU-budjettiin. Suomelle se olisi silti edullinen, koska se vähentäisi puolestaan Suomen EU-jäsenmaksuja selvästi enemmän kuin mitä Suomi itse maksaisi uuden oman varan kautta.

Elinkeinoelämän prioriteettina vahva kilpailukykyrahoitus

Budjetin isoimmat mullistukset liittyvät siihen, että komissio ehdottaa kilpailukykyyn kohdistuvan rahoituksen yli kaksinkertaistamista ja uuden kilpailukykyrahaston perustamista sen keskeiseksi toteutustavaksi. Tämä uudistaisi myös TKI-rahoituksen ja yritysten hankerahoituksen hakemisen.

- **Uusi kilpailukykyrahasto kokoaisi EU-rahoituksen yhteen ja toisi kokonaan uudentyyppistä yritysrahoitusta.** Rahasto yhdistäisi nykyisiä erillisiä ohjelmia ja suuntaisi rahoitusta strategisiin investointeihin. Sen painopisteet osuvat erittäin hyvin yksiin Suomen vahvuuksien kanssa: puolustus- ja avaruusteknologiat, puhdas talous, digiteknologiat sekä biotalous ja terveys. EK:n arvion mukaan Suomi voisi kotiuttaa vuosina 2028–2034 noin 3 prosenttia kilpailukykyrahaston, Horisontti Euroopan ja Innovaattorahaston rahoituksesta. Rahaston lopullisesta koosta riippuen tämä tarkoittaisi 10–15 miljardin euron rahoitusta Suomeen. EK:n tavoitteena on, että Suomi vähintään kaksinkertaistaa kilpailutetun EU-rahoituksen saannon tulevilla kehyskaudella ja käyttää sen kilpailukykyyn, kasvun ja innovaatioiden vahvistamiseen. EK julkaisee lokakuun lopulla EU-rahoitusta koskevan selvityksen, jossa se esittää kansalliset toimet tavoitteen saavuttamiseksi.
- **Tutkimuksen ja investointien välille rakennettaisiin silta.** Komission ehdotuksessa Horisontti Eurooppa kytkeytyisi kilpailukykyrahastoon, jolloin rahoitus kattaisi TKI-toiminnan koko kaaren tutkimuksesta kaupallistamiseen, teolliseen käyttöönottoon ja skaalaukseen. Tämä auttaisi vieämään EU-rahoituksella syntyneet tulokset niin sanotun kuolemanlaakson yli. Keskeinen uusi väline tässä olisi EU Tech Frontrunners, Suomen veturimallin EU-tason isosisko. Se tukisi teknologian kärkiyrityksiä, jotka kokoavat ympärilleen teollisuusvetoisia konsortioita ja vievät eurooppalaisia pk-kumppaneitaan mukanaan uusille markkinoille. Suomalaisyrietykset tuntevat mallin jo Business Finlandin veturiyritysrahoituksesta, joten niillä olisi hyvät edellytykset toimia sekä konsortioiden vetäjinä että osana niiden ekosysteemejä.

Neuvosto tukee kesäkuussa hyväksymässään kannassa tätä Suomen elinkeinoelämän ajamaa yritysve-toista kokonaisuutta. Euroopan parlamentin teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokunnan (ITRE) raportti-luonnoksissa linja on kuitenkin toinen. Niissä painotetaan tutkimusvetoisuutta ja heikennetään rahaston ja Horisontti Euroopan kytköstä. EU Tech Frontrunners siirrettäisiin tai toteutettaisiin Horisontti Euroo-passa, mikä tekisi siitä tutkimusvetoisen välineen, johon sitä ei ole suunniteltu. Luonnoksissa esitetään lisäksi, että rahaston ensisijainen rahoitusmuoto olisi lainatakaukset, jolloin esimerkiksi Tech Frontrun-ners -hankkeisiin ei voitaisi myöntää avustuksia. Myös kaksikäyttöhankkeiden rahoitusmahdollisuuksia heikennettäisiin.

EK pitää parlamentin luonnosten linjaa erittäin huolestuttavana, sillä se veisi pohjan uudelta välineeltä. Tutkijat eivät kaupallista tuloksia, vaan kaupallistaminen tapahtuu yritysten kautta. Yritysvetoinen malli varmistaa, että tutkimustulokset etenevät investoinneiksi, uusiksi tuotteiksi ja markkinoille asti, ja se kan-nustaa yrityksiä sitoutumaan hankkeisiin merkittävällä omalla TKI-rahoituksella. Siksi rahaston ja Hori-sontti Euroopan kytkös on EK:n mukaan säilytettävä, avustusten on pysyttävä rahaston keinovalikoi-massa ja kaksikäyttötekniologioiden rahoitusmahdollisuus tulee säilyttää.

Ennakkoarvioita Suomen maksuista, saannosta ja nettoasemasta

MAKSUT

- Nykykauden maksut (arvio) = noin 17,8mrd.
 - Suomen maksuosuus n. 1,7 %
- Tuleva kausi KOM kokonaistasolla maksut = 22,2 mrd. ml. kaikki uudet omat varat ja tulopuolen eh-dotukset, jotka ei toisaalta ole realistisia
 - Suomen maksuosuus n. 1,5 %
 - Maksut kasvaisivat 4,4 mrd.

Luvut ovat valtioneuvoston E-kirjeestä E73/2025 ja E-jatkokirjelmästä EJ 2/2026.

SAANNOT

- Kuluvan kauden saantoarvio = noin 13 mrd. kaikista EU:n jäsenmaille kohdistuvista lukuisista ohjel-mista mutta arvioon liittyy epävarmuuksia kehyskauden ollessa edelleen kesken. Valtioneuvosto ei ole julkistanut kuluvan kauden saantoarvioita viime aikoina. Arviossa käytetty nykykautta neuvotelta-essa arvioitua kokonaissaantoa.
- Tulevalla kaudella saannot muodostuisivat erityisesti kahdesta pääosasta:

1) Komission ehdottama NRP-saanto = noin 9,7 miljardia euroa käyvin hinnoin

2) Kilpailukykyrahasto = arvio saantomahdollisuudesta vähintään 10 miljardia euroa käy-vin hinnoin. EK:n arvion mukaan Suomi voisi hyvin kotiuttaa kilpailukykyrahastosta, Horisontti Euroopasta ja Innovaatorahastosta vähintään 10 miljardia euroa. Tämä edellyttää, että rahoitus myönnetään avoimessa kilpailussa ja rahasto säilyy yritysvetoisena

Näihin lukuihin ei sisälly mahdolliset saannot otsakkeen 2 muista ohjelmista kuten erityisesti Verkkojen Eurooppa-ohjelmasta ja Erasmus –ohjelmasta.

NETTOMAKSUASEMA

- Kuluvalle kehyskaudelle Suomen nettomaksuksi arvioitiin kehyssovun yhteydessä noin 5,6 miljardia euroa.
- Valtioneuvosto ei ole julkistanut arviota tulevan kauden nettomaksuasemasta vedoten mm. saantopuolen epävarmuustekijöihin.

EU-budjetin tulopuoli

Oma vara	Tuotto EU:lle	Vaikutus Suomen maksuihin	Suomen kanta
Komissio: elektroniikkaromu (e-waste)	105,0 mrd.	–700 milj.	Myönteinen
Komissio: tupakkavero (TEDOR)	78,4 mrd.	–830 milj.	Myönteinen
Komissio: päästökauppa (ETS 1)	67,2 mrd.	+240 milj.	Tulot pidettävä kansallisina
Komissio: yritysmaksu (CORE)	47,6 mrd.	–720 milj.	Erittäin kriittinen
Komissio: hiilirajamekanismi (CBAM)	9,8 mrd.	–40 milj.	Myönteinen
EP: kryptovarat	n. 7–28 mrd.	ei arvioitu	–
EP: digipalvelumaksu	n. 35 mrd.	ei arvioitu	–
EP: verkkorahapelit	n. 13 mrd.	ei arvioitu	–

Tuotot koko kaudelle 2028–2034 vuoden 2025 hinnoin. EP:n ehdotusten tuotot komission alustavista vuosiarvioista (krypto 1–4, digi n. 5, rahapelit n. 1,9 mrd. €/v) seitsemälle vuodelle laskettuina. Suomen maksuvaikutukset: U 48/2025 vp.

Neuvotteluiden eteneminen

- **Kesäkuu 2026:** Neuvosto hyväksyi osittaiset neuvottelukannat muun muassa kumppanuussuunnitelmista ja kilpailukykyrahastosta (16.6.) sekä Horisontti Euroopasta (26.6.). Kaikkiaan kannat on hyväksytty 18 ohjelmasta. Ohjelmien määrärahat ratkaistaan vasta osana koko rahoitushystä.
- **9. lokakuuta** (viimeistään): Irlannin neuvottelulaatikko toimitetaan jäsenmaille.

- **11. lokakuuta:** EU-suurlähettiläiden ensimmäinen käsittely.
- **13. lokakuuta:** Yleisten asioiden neuvosto käsittelee neuvottelulaatikkaa.
- **15.–16. lokakuuta:** EU-johtajat käsittelevät kokonaisuutta ja määrärahoja Eurooppa-neuvostossa.
- **12.–13. marraskuuta:** EU-johtajilla on Irlannissa mahdollisuus epävirallisiin keskusteluihin kiistakysymyksistä.
- **26.–27. marraskuuta:** Mahdollinen ylimääräinen MFF-huippukokous ja ensimmäinen varsinainen yritys saavuttaa kokonaisratkaisu.
- **17.–18. joulukuuta:** Vuoden viimeinen Eurooppa-neuvosto voi viimeistellä sovun, jos ratkaisu ei synny marraskuussa.
- **Alkuvuosi 2027:** Tarvittaessa voidaan järjestää vielä ylimääräinen huippukokous, esimerkiksi helmikuun alussa.
- **Viimeistään alkuvuosi 2027:** Sopus on saavutettava, jotta parlamentin käsittely ja säädösten hyväksyminen ehditään tehdä ennen uuden kehyskauden alkua vuonna 2028. Neuvotteluaikaa kaaventavat myös jäsenmaiden vaalit keväällä 2027, erityisesti Ranskan presidentinvaalit ja Suomen eduskuntavaalit 18. huhtikuuta.

Lisätiedot:

johtava asiantuntija Joanna Tikkanen, puh. 050 528 1281, joanna.tikkanen@ek.fi